

Kostnader för förskola, fritidshem, skola och vuxen- utbildning

2011

UF0107

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	6
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Flemminggatan 14
Kontaktperson: Christina Sandström
Telefon: 08-527 332 00
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Olof Klingnéus
Telefon: 019-17 66 16
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och enligt Skolverkets föreskrifter om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2011:142).

Kommuner och landsting är skyldiga att lämna denna statistik enligt författning SCB-FS 2012:2 Statistiska centralbyråns föreskrifter om uppgifter till statistik om kommunernas och landstingens årliga bokslut, *Räkenskapssammandraget*.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Undersökningen omfattar inte bearbetning av personuppgifter.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehovet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning.

A.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Uppgifter om kostnader för förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning har samlats in sedan 1989. Statistikansvaret låg till en början hos Skolöverstyrelsen (som 1991 ersattes av Skolverket) och undersökningen var då frivillig att delta i. Fram till och med 1991 samlades uppgifter in över kostnader för skolsektorn för kommuner via enkäter som tagits fram gemensamt av Skolöverstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Statistiska centralbyrån (SCB). Sedan 1992 ingår uppgifterna som en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Uppgifter om kostnader för utbildning med *landsting* och *fristående skolor* som huvudman har samlats in sedan 1992, för specialskolan samt sameskolan sedan budgetåret 92/93, från komvux och från svenska utlandsskolor sedan budgetåret 94/95.

Sedan 1998 (avseende kostnader för 1997) är uppgiftsinsamlingen där kommunen är huvudman integrerad med insamlingen av det kommunala räkenskapssammandraget (RS).

Från och med 2010, avseende kostnader för 2009, flyttades ansvaret som statistikansvarig myndighet från Skolverket till SCB avseende kostnadsuppgifter där *kommunen* är huvudman för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Den statistiken ingår numera i statistikredovisningen för *Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting* (RS), OE0107. Se www.scb.se/oe0107 för information om RS. Statistikansvaret för skola och vuxenutbildning där kommunalförbund, landsting, staten och enskilda/privata är huvudmän är kvar hos Skolverket.

Uppgifter om kostnader för utbildning vid skolor med kompletterande utbildningar samlades in mellan åren 2002 och 2010. Under 2011 (avseende kostnader för 2010) började uppgifter om kostnader för särskolor med fristående huvudman att samlas in för första gången.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken) och Utbildningsdepartementet. Därutöver använder skolor, kommuner, företag, forskare och massmedia uppgifterna. Statistiken används även till den internationella uppföljningen.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen om kostnader för förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning med kommunen som huvudman genomförs av SCB på uppdrag av Skolverket. Undersökningen är en totalundersökning.

Statistiken över utbildningskostnader bygger på uppgifter på skolnivå.

Uppgiftsinsamlingen pågår under våren, och inleds genom att ett informationsbrev (s.k. missiv) med användaridentitet och lösenord för elektronisk inloggning till SCB:s webblankett skickas ut till berörda uppgiftslämnare. Sameskolan och Specialpedagogiska skolmyndigheten redovisar via pappersenkät. Publicering av statistiken görs av Skolverket i mitten av september.

I de fall kommuner gått samman i så kallade gymnasieförbund är det förbunden som lämnar uppgifter för aktuella skolformer. Kostnadsuppgifter för landsting samt fristående skolor lämnas av respektive huvudman.

Kostnadsuppgifter för sameskola och utlandsskolor lämnas av respektive skola. För dessa insamlingar är SCB:s register över skolor ramen.

Specialpedagogiska skolmyndigheten är uppgiftslämnare för samtliga specialskolor.

SCB genomför en omfattande granskning av materialet och återkontaktar om nödvändigt uppgiftslämnare för kontroll och eventuell korrigering av till synes avvikande värden. Efter granskning sammanställs uppgifterna till ett register för samtliga verksamhetsformer och huvudmän. Utifrån registret framställs

statistikredovisning i form av tabeller. Dessa tabeller publiceras på Skolverkets webbplats; www.skolverket.se

Specialbearbetningar av olika slag genomförs dessutom på uppdrag av olika användare.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras bl. a. till OECD och Eurostat. Statistiken ingår även i Nordisk statistisk årsbok.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

I SCB:s MIS 2001:1 *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik* ges generella beskrivningar och definitioner av SCB:s kvalitetsbegrepp och de olika kvalitetskomponenterna, se SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objekten utgörs av verksamhetsformerna; förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, komvux, särvox, svenskundervisning för invandrare och svenska utlandsskolor.

Populationen utgörs av samtliga utbildningsanordnare av ovan nämnda objekt vars verksamhet är finansierad genom offentliga medel.

1.1.2 Variabler

I statistiken redovisas nedanstående variabler. Alla variabler redovisas dock inte för alla olika verksamhetsformer.

- Kostnad för undervisning
- Kostnad för lokaler
- Kostnad för läromedel
- Kostnad för skolmåltider
- Kostnad för elevhälsa
- Kostnad för skolskjutsar, reseersättning och inackordering
- Kostnad per inskrivet barn/inskriven elev
- Övriga kostnader
- Köp/försäljning av skolplatser från/till annan anordnare
- Intäkter från elevavgifter

1.1.3 Statistiska mått

Måtten redovisas i form av andelar, summor, vägda medelvärden och spridningsmått såsom maximum, minimum, median och kvartiler.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på nivåerna skolhuvudman, gymnasieförbund, inriktning för fristående skolor samt världsdel (svenska utlandsskolor).

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser kalenderåret 2011.

1.2. Fullständighet

Statistiken ger en fullständig bild av kostnader för förskola, annan pedagogisk verksamhet, skola och vuxenutbildning vars verksamhet är finansierad genom offentliga medel.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Undersökningen är en totalundersökning med Skolverkets register över skolor som grund. Den allmänna bedömningen är att såväl registret som den statistik som publiceras håller hög kvalitet. Trots detta representerar de presenterade jämförelsetalen inte några exakt fastställda värden utan endast skattningar av dem. Begreppet skattning syftar då på förhållandet att den statistik som redovisas ändå har en viss osäkerhet. Osäkerheten beror på att olika faktorer stör undersökningen. Osäkerhetsfaktorerna som kan påverka resultaten i denna undersökning är främst ramtäckningsbrister, mätfel, bortfall samt bearbetningsfel. För att förebygga dessa fel har ett omfattande gransknings-, rättnings- och kompletteringsarbete utförts.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Undersökningen är en totalundersökning och är därmed inte påverkad av urvalsfel.

2.2.2 Ramtäckning

För uppgifter avseende kommunala utbildningssamordnare ingår samtliga kommuner i *Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting (RS)*.

SCB:s skolregister utgör ramen över uppgiftslämnare för landsting, kommunalförbund, fristående skolor samt statliga skolor. Registret anses ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt. Det finns risk för viss över- och undertäckning i denna undersökning då nystartade eller nedlagda skolor i inte blivit uppdaterade i Skolregistret när undersökningens ram framställs.

Skolverket tillhandahåller en ram över samtliga svenska utlandsskolor.

2.2.3 Mätning

Statistiken baseras på uppgifter som uppgiftslämnarna själva redovisar via webblankett eller pappersblankett. Uppgifter om landstingens kostnader och intäkter för utbildning lämnas av landstingens utbildningsförvaltning. Uppgifter från kommuner ingående i kommunalförbund lämnas av det aktuella kommunalförbundet. Uppgifter från fristående skolor, sameskolan och svenska utlandsskolor samlas in från varje skola. Uppgifter om specialskolorna lämnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

För *kommunalförbund, landsting, svenska utlandsskolor* samt *fristående skolor* sker samtliga insamlingar sker via webbenkäter, vilka har kontroller inbyggda som upplyser uppgiftslämnaren om eventuella tveksamheter alternativt felaktigheter i de lämnade uppgifterna.

För *specialskolor och sameskolan* sker insamlingen via pappersenkät. När blanketten kommer SCB tillhanda granskas den och uppgiftslämnaren kontaktas angående avvikande uppgifter som lämnats okommenterade eller uppgifter som inte lämnats.

Vidare kontrolleras rimligheten i de lämnade uppgifterna när materialet aggregerats i statistikframställningen. Vid eventuella oklarheter återkontaktas uppgiftslämnaren för att reda ut dessa. Ingen mätfelsstudie har gjorts, därför är det svårt att göra en bedömning av effekterna på resultaten, men inget tyder på att det skulle förekomma mätfel som påverkar statistiken i någon större utsträckning.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värdet på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Ett visst bortfall vid insamlingen av kostnadsuppgifter förekommer, både på objekt och på partiell nivå, då vissa uppgiftslämnare (exempelvis skolor) inte inkommit alls med uppgifter, eller då enskilda uppgifter saknas. För att få så bra mått som möjligt av bl.a. summor på riksnivå görs s.k. bortfallsimputeringar för de enheter som inte inkommit med uppgifter eller vars uppgifter bedömts som orimliga. Imputering innebär att saknade värden ersätts med beräknade värden (se nedan).

För kommunerna baserar sig bortfallsimputering i första hand på kommunens inlämnade värden föregående år som räknas upp med en kvot och i andra hand på medelvärden "kostnader per elev" som multipliceras med antal elever. Kvoter och medelvärden beräknas grupperat efter kommungrupp, verksamhetsform, komvuxform och särskoleform. Kvoter och medelvärden beräknas för varje variabel som ska bortfallsimputeras. För år 2011 har 28 skol-/verksamhetsformer fördelat på 27 kommuner bortfallsimputerats partiellt. Inga kommuner har bortfallsimputerats på objektsnivå.

För fristående skolor baserar sig bortfallsimputeringen i första hand på den skolans inlämnade värden föregående år som räknas upp med en kvot och i andra hand på medelvärden "kostnader per elev" som multipliceras med antal elever. Kvoter och medelvärden beräknas grupperat efter skolform och inriktning. Kvoter och medelvärden beräknas för varje variabel som ska bortfallsimputeras. För fristående skolor har 167 skolformer bortfallsimputerats. På objektsnivå har 165 skolformer bortfallsimputerats och på 2 skolformer har det utförts partiell bortfallsimputering.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Inga särskilda studier har genomförts för att försöka bedöma storleken på eventuella bearbetningsfel men under bearbetningsfasen kontrolleras datamaterialet kontinuerligt och inget tyder på att det finns kvarvarande bearbetningsfel som snedvrider statistiken i någon riktning.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisats ovan.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått för slumpmässiga urvalsfel (vanligen 95-procentiga konfidensintervall) beräknas inte eftersom det är en totalräknad undersökning. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs och publiceras en gång per år.

3.2 Framställningstid

Statistiken tar drygt 8 månader att framställa efter referensårets utgång.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik, <http://www.scb.se/publiceringskalender>.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Det har under årens lopp gjorts en del mindre justeringar vad gäller variabelinnehåll och definitioner. Vilka förändringar som gjorts framgår av tabellernas definitioner. För några redovisningsgrupper och/eller skattningar går det dock inte att göra meningsfulla jämförelser över tid utan att hänsyn tas till de förändringar som skett mellan åren.

Från och med budgetåret 2008 redovisas inte "Antalet heltidsbarn" för verksamhetsformerna förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem.

Statsbidrag för lärarfortbildning tillkom 2007. Satsning på lärarfortbildning innebär att lärare som deltar i regeringens satsning på lärarfortbildning behåller 80 % av sin lön och staten betalar statsbidrag till skolhuvudmannen på 70 % av dessa lönekostnader. Det innebär att kommunerna kommer att redovisa kostnader för såväl den tjänstlediga läraren (56 % av lönekostnaden) som för den vikarierande läraren.

Kostnader för lärarfortbildning bruttoredovisas som kostnad för undervisning och att statsbidraget som erhålls som kompensation för ökade lönekostnader redovisas som intäkt under ”övrigt”.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla grupper enligt *1.1.4 Redovisningsgrupper* går att jämföra.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Undersökningen utgör en del av Skolverkets samlade skolstatistik. Statistiken över kostnader sammanvänds med elevstatistik för skolväsendet, då elevstatistiken används för att beräkna kostnad per elev.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Publikationer samt tabeller finns på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se

Statistiken publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier och delar av statistiken finns med i publikationer som ges ut av SCB. Exempelvis ”Statistiskt årsbok” och ”Utbildningsstatistisk årsbok”.

5.2 Presentation

Statistiken på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av sökbara värden i olika databaser.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata ska beskrivas i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0107.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar kan utföras på insamlade uppgifter. Se avsnitt *5.5 Upplysningstjänster* för kontaktuppgifter.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar om denna statistik kontakta Skolverket, tfn: 08 52 73 32 00 vx, e-post: skolverket@skolverket.se

För information om specialbearbetningar av primärmaterial kontakta Statistiska centralbyrån: Olof Klingnéus, tfn 019 – 17 66 16, foramn.efternamn@scb.se